บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ เขตการปกครองที่ 6

Internal Supervision Roles of Administrators in Sarasas Affiliated Schools in Region 6

ปรียานุช บุรีรักษ์
นิสิต หลักสูตรศึกษาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
E-mail: minamikamiki@gmail.com
สำเริง อ่อนสัมพันธุ์
อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
E-mail: samrerng2791@gmail.com

Preeyanut Bureeruk
Student, Master of Education, Rajapruk University
Samrerng Onsampant
Advisor, Master of Education, Rajapruk University

รับเข้า: *2 ตุลาคม 2563* **แก้ไข:** *7 ตุลาคม 2563* **ตอบรับ:** *3 พฤศจิกายน 2563*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ เขตการปกครองที่ 6 2) เปรียบเทียบบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ เขตการปกครองที่ 6 ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล 3) เสนอแนะแนวทางการพัฒนาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์เขตการปกครองที่ 6 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ตอบแบบสอบถาม 4 โรงเรียนจำนวน 278 คนกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ เขตการปกครองที่ 6 โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศ อายุ ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ เขตการปกครองที่ 6 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข คือ บทบาทการนิเทศภายใน ตรวจสอบ ควบคุม

กำกับ ติดตามและส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาตนเองปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของโรงเรียนในเครือสารสาสน์ ให้มีประสิทธิภาพสร้างขวัญกำลังใจครู ผู้บริหารตรวจสอบ แนะนำ ข้อพกพร่อง และปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานของครูให้ดีขึ้น

คำสำคัญ: บทบาทการนิเทศ การนิเทศภายในผู้บริหาร โรงเรียนในเครือสารสาสน์

Abstract

The purposes of this research were to study the role of internal supervision of the school administrators in the Sarasas network in the administrative region 6 to compare the internal supervision roles of the school administrators in the Sarasas network of administrative region 6 according to the opinions of respondents classified by status to suggest The development of internal supervision role of the school administrators in the Sarasas network, area 6.The sample consisted of 4 schools with 278 persons. The tools used were questionnaires and interview forms for 8 executives. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, test t, one-way analysis of variance. And content analysis

The results of the research showed that: 1) Internal supervision role of school administrators in the Sarasas network Administrative Region 6, in general, all aspects are at a high level. 2) Comparative opinions of respondents with gender, age, position, work experience There were different opinions regarding the internal supervision roles of the school administrators in Sarasas network. Administrative Region 6, overall, not different. 3) Suggestions and guidelines are as follows: The role of internal supervision is to monitor, control, supervise, monitor, and promote teachers to develop their own people. Improve teaching and learning to be more effective And develop a school curriculum that is unique to the Sarasas network school. To effectively create teacher morale Administrators check suggest deficiencies and improve teacher performance.

Keywords: supervision roles, internal supervision of administrators, Sarasas Affiliated Schools

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (มาตรา 49) ได้กำหนดแนวทางให้มีการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา ในการบริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะการบริหารวิชาการ ซึ่งเป็นภารกิจหลักของการบริหาร การนิเทศการศึกษาภายในเป็นงานหลักส่วนหนึ่งของงานวิชาการที่จะสนับสนุนครู การสอนของครูให้ประสบผลสำเร็จ การบริหารสถานศึกษาจะบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้นั้น ทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยตรงโดยมุ่งหวังว่าการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งที่จะเพิ่มประสิทธิผลในการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนให้มากที่สุด ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องจัดการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อช่วยแก้ปัญหาอีกทางหนึ่ง นอกจากนี้กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พ.ศ.2561 ได้กำหนดให้กำกับ ติดตาม การจัดการศึกษาของผู้บริหารไว้ชัดเจนและเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ยังได้กำหนดให้การนิเทศภายในเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์การประเมินด้วย เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนัก เห็นความสำคัญ และนำไปปฏิบัติในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและได้ผลอย่างเป็นรูปธรรม

ดังนั้นการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ จะต้องใช้กระบวนการการนิเทศที่มีประสิทธิภาพทั้งด้านบริหารการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน การนิเทศการศึกษาจึงเป็นวิธีหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา ที่จะมุ่งพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในสถานศึกษา เพราะเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูให้เอื้อต่อความสำเร็จทางการเรียนของนักเรียน การเปลี่ยนแปลงความรู้เจตคติซึ่งเกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึก และพฤติกรรมส่วนบุคคล จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษา คือ มุ่งพัฒนาบุคลากรให้ได้รับความรู้ความสามารถในการพัฒนางาน ปฏิบัติงาน ซึ่งหมายถึงการเรียนการสอนโดยปรับปรุงเทคนิควิธีการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550)

ในปีการศึกษา 2561 โรงเรียนในเครือสารสาสน์มีผลการทดสอบ O-net ดังนี้ คือ ทั้งหมดในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 38 โรงเรียน พบว่า วิชาภาษาไทยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศทั้งหมด 36 โรงเรียน ค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ 2 โรงเรียน วิชาคณิตศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ จำนวน 32 โรงเรียน คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ จำนวน 6 โรงเรียน วิชาวิทยาศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ จำนวน 34 โรงเรียน คะนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ จำนวน 4 โรงเรียน และวิชาภาษาอังกฤษคะแนนสูงกว่าระดับประเทศทุกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งหมด จำนวน 35 โรงเรียน พบว่า วิชาภาษาไทยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ 31 โรงเรียน ค่าเฉลี่ยต่ำ

กว่าระดับประเทศ 4 โรงเรียน วิชาคณิตศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ จำนวน 25 โรงเรียน คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ จำนวน 10 โรงเรียน วิชาวิทยาศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ จำนวน 30 โรงเรียน คะนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ จำนวน 5 โรงเรียน และวิชาภาษาอังกฤษ คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ จำนวน 34 โรงเรียน คะนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ จำนวน 1 โรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งหมด จำนวน 20 โรงเรียน พบว่า วิชาภาษาไทยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ 11 โรงเรียน ค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ 9 โรงเรียน วิชาคณิตศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ จำนวน 12 โรงเรียน คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ จำนวน 8 โรงเรียน วิชาวิทยาศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ จำนวน 13 โรงเรียน คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ จำนวน 7 โรงเรียน วิชาภาษาอังกฤษ คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศทุกโรงเรียน และวิชาสังคมศึกษา คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศ จำนวน 0 โรงเรียน คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ จำนวน 10 โรงเรียน จากผลการทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชาติ (O-NET) โรงเรียนในเครือสารสาสน์ เขตการปกครองที่ 6 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกรายวิชาไม่ติดลำดับที่ 1-5 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตการปกครองที่ 6 ติดลำดับที่ 1-5 เพียงโรงเรียนเดียว คือ โรงเรียนสารสาสน์วิเทศรังสิต รายวิชาภาษาไทย ติดลำดับที่ 5 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เขตการปกครองที่ 6 ไม่ติดลำดับที่ 1-5 เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนในเครือสารสาสน์เขตการปกครองอื่น เขตการปกครองที่ 6 อยู่ในลำดับท้าย จะมีผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน เฉลี่ยน้อยกว่าเขตการปกครองเกือบทุกรายวิชา และทุกระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดลงมากกว่าเขตการปกครองอื่น ๆ (ประชาสัมพันธ์ฉบับที่ 65/2561 เรื่อง สรุปการเปรียบเทียบผลการผลการทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชาติ (O-NET ค่าเฉลี่ยระดับประเทศ โรงเรียนในเครือสาสน์ ปีการศึกษา 2561) เหตุผลสืบเนื่องมาจากครู งานวิชาการ และการนิเทศภายในของผู้บริหารกระบวนการในการนิเทศภายในทั้ง 7 ด้าน ยังมีน้อย คือ 1) การพัฒนา การปฏิบัติงานของครูและบุคลากรมีภาระในด้านการทำเอกสารมากเกินไปอาจทำให้ขาดการเตรียมการสอนน้อยเกินไป 2) การพัฒนาบุคลากร ควรส่งเสริมให้ครูการพัฒนาภายนอกมากกว่าเดิม 3) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ควรมีการแนะนำให้ครูนำสื่อ นวัตกรรม และนำกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งผลให้ผู้เรียนเรียนรู้เพิ่มขึ้นมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน 4) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในแต่ละกลุ่มสาระยังไม่เป็นรูปธรรมเท่าที่ควร 5) การสร้างขวัญกำลังใจ และการประสานงาน นั้นเนื่องจากบุคลากรปฏิบัติงานเป็นจำนวนมากทำให้การนิเทศอาจไม่ทั่วถึง 6) การวัดผล และประเมินผล 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน แนะนำและส่งเสริมให้ครูพัฒนางานวิจัยให้มากขึ้น จะทำให้ครูมีพัฒนาการเรียนการสอนให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นมากกว่านี้ (สรุปผลเฉลี่ยการนิเทศครูของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ เขตการปกครองที่ 6 ปีการศึกษา 2561)

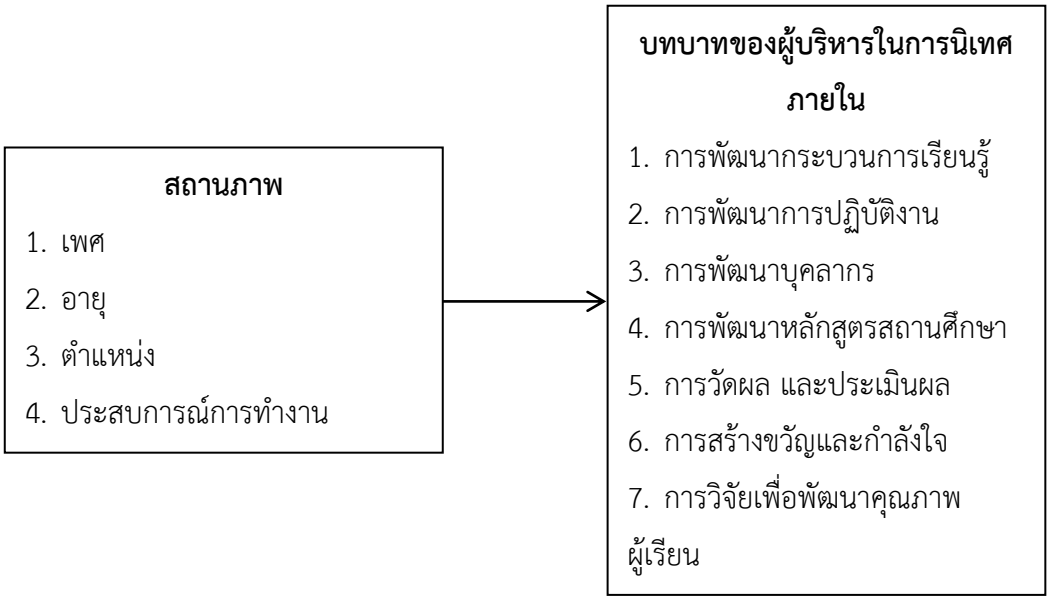
จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาท การนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ เขตการปกครองที่ 6 เพื่อปรับเปลี่ยนบทบาทการ

นิเทศ กระบวนการบริหารจัดการ และพัฒนาตนเอง พัฒนาครูให้มีให้ทันต่อสภาวะความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาสู่มาตรฐานสากล อีกทั้งเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและวางแผนเพื่อการดำเนินงาน ส่งเสริมการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้มีมากขึ้น ทำให้ผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของการเรียนการสอนได้รับผลประโยชน์จากการสอนของครู และเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ เขตการปกครองที่ 6
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ เขตการปกครองที่ 6 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามสถานภาพ
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ เขตการปกครองที่ 6

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และกำหนดแนวทางในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครู ในโรงเรียนในเครือสารสาสน์ เขตการปกครองที่ 6 จำนวน 4 โรงเรียน รวม 983 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูโรงเรียนในเครือสารสาสน์ เขตการปกครองที่ 6 ปีการศึกษา 2562 การกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970 อ้างถึงใน ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ, 2562: 227) โดยการเทียบตาราง ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 278 คน จากนั้นสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของโรงเรียนในแต่ละโรงเรียน โดยเทียบส่วนตามสัดส่วนของโรงเรียน และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมีจำนวน 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ เขตการปกครองที่ 6 เป็นแบบสอบถามแบบ มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ท (Likert) จำนวน 46 ข้อ (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ, 2562: 146) และได้กำหนดค่าคะแนนของช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ท (Likert) ประกอบด้วย 7 ด้าน คือ 1) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 2) การพัฒนาการปฏิบัติงาน 3) การพัฒนาบุคลากร 4) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 5) การวัดผลและประเมินผล 6) การพัฒนาคนและการสร้างขวัญและกำลังใจ 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ, 2562: 146) และได้กำหนดค่าคะแนนของช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนโดยศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางใน การสร้างแบบสอบถาม และปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อดำเนินการ

2. สัมภาษณ์ผู้บริหาร และครูสถานศึกษาโรงเรียนในเครือสารสาสน์ จำนวน 5 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาสร้างแบบสอบถาม

3. สร้างแบบสอบถามได้จากการสัมภาษณ์ และการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารวิชาการ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบและแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมทางภาษาของข้อคำถาม ซึ่งใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย (Index of Item-Objective Congruence: IOC) เกณฑ์ที่ยอมรับได้ คือ ค่าดัชนีความสอดคล้องที่มีค่าตั้งแต่ .50 แบบสอบถามมีค่า 0.67-1.00

5. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) ซึ่งมิใช่กลุ่มตัวอย่าง ในสถานศึกษาอื่นโดยผู้ให้ข้อมูล จำนวน 30 คน นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจให้คะแนนหาคุณภาพของแบบสอบถามนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, อ้างถึงใน ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ, 2562.: 149) ซึ่งเกณฑ์กำหนดว่าค่าความเชื่อมั่นต้องมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.85

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาบทบาทการนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ เขตการปกครองที่ 6

ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาทการนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ เขตการปกครองที่ 6 จำนวน 7 ด้าน

ผลการวิจัย

บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ เขตการปกครองที่ 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$=3.86, SD=0.64) เมื่อพิจารณารายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\overline{X}$=3.98, SD=0.66) รองลงมา คือ การพัฒนาการปฏิบัติงาน ($\overline{X}$=3.91, SD=0.66) การพัฒนาบุคลากร ($\overline{X}$=3.91, SD=0.74) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\overline{X}$=3.89, SD=0.69) การวัดผล และประเมินผล ($\overline{X}$=3.89, SD=0.69) การสร้างขวัญ และกำลังใจ ($\overline{X}$=3.75, SD=0.82) และด้านที่น้อยสุด คือ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามลำดับ

1. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=3.98, SD=0.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\overline{X}$=4.20, SD=0.77) รองลงมา คือ

ผู้บริหารสนับสนุนจัดบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ ($\overline{X}$=4.09, SD=0.74) และน้อยสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน มามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนตามความเหมาะสม ($\overline{X}$=3.67, SD=0.95) ตามลำดับ

2. ด้านการพัฒนาการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสามลำดับแรก คือ ผู้บริหารส่งเสริมกำกับดูแลติดตามชั้นเรียน/รายวิชา ($\overline{X}$=4.00, SD=0.81) รองลงมา ผู้บริหารส่งเสริมการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ และเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา กำกับดูแล ติดตามชั้นเรียน/รายวิชา ภาวะผู้นำ ($\overline{X}$=3.97, SD=0.83) และค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมการออกแบบการเรียนรู้อย่างสอดคล้อง เป็นระบบ และจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\overline{X}$=3.82, SD=0.80) ตามลำดับ

3. ด้านการพัฒนาบุคลากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสามลำดับแรก คือ ผู้บริหารปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพและผลงานอย่างต่อเนื่อง ($\overline{X}$=3.96, SD=0.84) รองลงมา คือ ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีคุณภาพ ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ ($\overline{X}$=3.95, SD=0.80) และค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ผู้บริหารมีการศึกษาค้นคว้า หาความรู้ ติดตามและ แลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์ความรู้ใหม่ ๆ ทางวิชาการ และวิชาชีพความเป็นครู ($\overline{X}$=3.87, SD=0.94) ตามลำดับ

4. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสามลำดับแรก คือ ผู้บริหารมีการนิเทศ ติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรและนำผลจากการนิเทศติดตามประเมินผลมาปรับปรุงและพัฒนามาปฏิบัติ ($\overline{X}$=3.95, SD=0.79) รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม ($\overline{X}$=3.94, SD=0.79) และค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือผู้บริหารมีการวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามสาระแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น ($\overline{X}$=3.83, SD=0.82) ตามลำดับ

5. ด้านการวัดผล และประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสามลำดับแรก คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ ($\overline{X}$=3.95, SD=0.86) และ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน ($\overline{X}$=3.95, SD=0.91) รองลงมา คือ สถานศึกษากำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับ การวัดผลและประเมินผล และสถานศึกษากำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล ($\overline{X}$=3.92, SD=0.77) และน้อยสุด คือ สถานศึกษามีการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน ($\overline{X}$=3.79, SD=0.92) ตามลำดับ

6. ด้านการสร้างขวัญ และกำลังใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสามลำดับแรก คือ ผู้บริหารส่งเสริมและสร้างขวัญกำลังใจบุคคลทำงานสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ($\overline{X}$=3.81, SD=0.90)

รองลงมา คือ ผู้บริหารมีความผูกพันต่อองค์กร มีแรงจูงใจและความสนใจในงานเป็นอย่างมาก ($\overline{X}$=3.79, SD=0.94) และค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ผู้บริหารสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับครูและบุคลากร ซึ่งจะทำให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ($\overline{X}$=3.69, SD=0.94) ตามลำดับ

7. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสามลำดับแรก คือ ผู้บริหารนิเทศติดตามครู เพื่อส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การจัดการเรียนรู้ ($\overline{X}$=3.83, SD=0.85) รองลงมา ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูนำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียน ($\overline{X}$=3.82, SD=0.84) และค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมการดำเนินการด้านการวิจัยอย่างเป็นระบบ ($\overline{X}$=3.59, SD=0.95) ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์เขตการปกครองที่ 6 จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน	ตัวแปร			
	เพศ	อายุ	ตำแหน่ง	ประสบการณ์ทำงาน
1. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	.83	2.58*	.71	2.50
2. การพัฒนาการปฏิบัติงาน	-.42	1.07	2.23	1.63
3. การพัฒนาบุคลากร	-.65	3.67*	3.79*	2.44
4. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	-1.18	1.03	1.26	1.59
5. การวัดผล และประเมินผล	-1.23	.64	.79	1.33
6. การสร้างขวัญ และกำลังใจ	-.39	2.66*	1.58	3.91*
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	-.67	2.47	2.36	4.26*
รวม	**-.69**	**2.23**	**2.10**	**2.95***

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่ เพศ อายุ ตำแหน่ง และประสบการณ์ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นโดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

เสนอแนะแนวทางการพัฒนาจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ สรุปได้ดังนี้ ผู้บริหารให้ความสำคัญบทบาท การนิเทศภายใน ตรวจสอบ ควบคุม กำกับ ติดตามและแนะนำครูให้จัดการเรียนการสอนตามนโยบาย และการประเมินผลตามระเบียบ นำไปพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

อภิปรายผล

บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ เขตการปกครองที่ 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะการจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญในการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) สู่การปฏิบัติจริง ทั้งนี้ การที่ผู้เรียนจะมีคุณภาพและบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระว่างบุคคล การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง และการเน้นคุณธรรม จริยธรรม การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และสอดคล้องกัน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ได้มีการกำหนดการจัดกระบวนการเรียนรู้ในมาตรา 24 ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้ 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา 3) จัดกิจกรรม ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง 4) จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา 5) ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ และ 6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิลวรรณ วัฒนา (2556) ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ” ผลการวิจัย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ

2. ด้านการพัฒนาการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะโรงเรียนได้มีการส่งเสริม ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเน้นในเรื่องของกระบวนการเรียนการสอน การที่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้รับการฝึกอบรม และแนะนำงานจากหัวหน้างาน ให้เข้าใจวิธีการปฏิบัติงานจนเกิดความชำนาญปฏิบัติได้ตรงกับความรู้ความสามารถของตนเอง เป็นผู้ช่วยคอยชี้แนะ เป็นผู้นำทางและสนับสนุนผู้เรียน จูงใจผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดสวาท พลานันทกุลธร (2561) ได้วิจัยการจัดการนิเทศภายในกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สรุปผลการวิจัย

1) จากการศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนและครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับแนวการจัดการนิเทศการศึกษาภายในกลุ่มโรงเรียน ในด้านงานนิเทศการศึกษา นั้นส่วนใหญ่สอดคล้องกัน และอยู่ในระดับเห็นด้วย สำหรับผู้ที่ควรปฏิบัติงาน กิจกรรมหลัก และกิจกรรมประกอบ ผลปรากฏว่าความคิดเห็นส่วนใหญ่สอดคล้องกัน 2) จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับงานที่ควรปฏิบัติ ผู้ที่ควรปฏิบัติงาน กิจกรรมหลัก และกิจกรรมประกอบ ประเภทละ 40 ข้อ

3. ด้านการพัฒนาบุคลากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะการดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการทำงานที่ดีขึ้น รวมถึงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทัศนคติของบุคลากร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานเฉพาะด้านบุคคล โดยมุ่งเพิ่มความรู้ ทักษะ และทัศนคติไปสู่การยกมาตรฐานการทำงานให้มีประสิทธิภาพการพัฒนาบุคลากรควรคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาที่ยอมรับความแตกต่างของผู้ร่วมงานแต่ละบุคคล เอาใจใส่ และให้ความสำคัญผู้ร่วมงานเป็นรายบุคคล มีการปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานที่แตกต่างกันไปตามความต้องการ รับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของผู้ร่วมงานอย่างตั้งใจ และส่งเสริมสนับสนุน พัฒนาผู้ร่วมงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัควี พิทาคำ (2556) เรื่อง สภาพการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนจัดตั้งใหม่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ใน 4 ด้าน ได้แก่ การสรรหาบุคลากร การพัฒนาบุคลากร การบำรุงรักษาบุคลากร และการให้บุคลากรพ้นจากงาน พบว่า โดยภาพรวมมีสภาพ การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกรายด้านใน 4 ด้าน ได้แก่ การสรรหาบุคลากร การพัฒนาบุคลากร การบำรุงรักษาบุคลากร และการให้บุคลากรพ้นจากงาน มีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน

4. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ในมาตรา 27 ที่กำหนดระดับของการพัฒนาหลักสูตรไว้อย่างชัดเจนว่ามีอยู่ 2 ระดับ คือ 1) ระดับชาติเป็นหลักสูตรแกนกลางที่กำหนดให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทยความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ 2) ระดับโรงเรียนหรือสถานศึกษาเป็นหลักสูตรที่กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพยาภรณ์ เตียวเจริญ (2555) เรื่อง “การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1” ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นโดยรวมอยู่ใน

ระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น และด้านการวางแผนงานด้านวิชาการตามลำดับ

5. ด้านการวัดผล และประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) เป็นกระบวนการเก็บรวบรวมตรวจสอบตีความผลการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของหลักสูตรนำผลไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้และใช้เป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินผลการเรียนสถานศึกษาต้องมีกระบวนการจัดการที่เป็นระบบเพื่อให้การดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพและให้ผลการประเมินที่ตรงตามความรู้ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนถูกต้องตามหลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้รวมทั้งสามารถรองรับการประเมินภายในและการประเมินภายนอกตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาได้ สถานศึกษาจึงควรกำหนดหลักการดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทัศนีย์ ศรีสวัสดิ์ (2555) เรื่อง การบริหารการวัดผลและประเมินผลการศึกษากับการปฏิบัติงานตามภารกิจการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษาในจังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก

6. ด้านการสร้างขวัญ และกำลังใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะการสร้างแรงจูงใจเป็นการกระตุ้นให้บุคคลเกิดแรงบันดาลใจในการทำงาน และต้องการที่จะปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผู้ปฏิบัติงานแตกต่างกันไปตามบทบาทหน้าที่ สภาพแวดล้อมทั้งภายใน และภายนอก โดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน มีความกลมเกลียวรักใคร่กันจะทำให้หน่วยงานได้ประโยชน์และเกิดประสิทธิภาพ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ แสงพลสิทธิ์ (2554) เรื่องความต้องการนิเทศการสอนของครูเครือข่ายโรงเรียนอัสสัมชัญ แผนกประถม พบว่า ความต้องการการนิเทศการสอนของครูเครือข่าย อยู่ในระดับมาก โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ครูต้องการให้ได้ขวัญกำลังใจ และจัดสวัสดิการให้บุคลากรในโรงเรียน ครูต้องการให้มีการจัดมอบรางวัลแก่ครูที่มีผลงานดีเด่นในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติและเป็นขวัญ กำลังใจ และครูต้องการได้รับคำแนะนำช่วยเหลือใน การวางแผนการนิเทศการสอนเป็นระบบ

7. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะกระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนี้ 1) ศึกษา

วิเคราะห์ วิจัย การบริหาร การจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา 2) ส่งเสริมให้ครู ศึกษาวิเคราะห์วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพ การเรียนรู้ให้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และ 3) ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงาน การวิจัย หรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวัยของ นิลวรรณ วัฒนา (2556) เรื่อง “การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัย พบว่า ระดับการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีการปฏิบัติงานในระดับมากที่สุด นอกนั้นมีการปฏิบัติงานในระดับมาก ได้แก่ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการจัดการศึกษา และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทนียา ประภาสโนบล (2557) เรื่อง “การบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารและพนักงานครู สังกัดเทศบาลในจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี” ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารและพนักงานครู สังกัดเทศบาลในจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านการวัดและประเมินผล 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ 4) ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 5) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และ 6) ด้านการส่งเสริมความรู้ ด้านวิชาการแก่ชุมชน

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ เขตการปกครองที่ 6 พบว่า เพศ อายุ ตำแหน่ง และประสบการณ์ การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถนำมาอภิปรายผลได้ตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มสาระ และครูที่มีเพศ อายุ ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน ผลการวิเคราะห์ภาพรวมต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ เขตการปกครองที่ 6 โดยรวมไม่แตกต่างกัน เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะการนิเทศภายในสถานศึกษาถือเป็นงานหลักหรือภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่มุ่งกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญ ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัย เกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ โดยการบริหารงานวิชาการ จะมีขอบข่าย/ภารกิจ ซึ่งไม่สอดคล้องกับ

สมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา ชิดสิน (2558) ได้วิจัยการจัดการงานนิเทศการสอนของครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า 1) ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานการจัดการงานนิเทศการสอนของครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนการจัดการงานนิเทศการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น พบว่า ไม่แตกต่างกัน ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานการจัดการงานนิเทศการสอนของครูหัวหน้ากลุ่มสาระ การเรียนรู้โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านอื่น พบว่า ไม่แตกต่างกัน 2) ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอนที่ประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติงานการจัดการงานนิเทศการสอนของครูหัวหน้ากลุ่มสาระ การเรียนรู้โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ ผลการสัมภาษณ์บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ เขตการปกครองที่ 6 ดังนี้

ความคิดเห็นต่อปัญหาและผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ เขตการปกครองที่ 6 ผู้บริหารให้ความสำคัญบทบาทการนิเทศภายในตรวจสอบ ควบคุม กำกับ ติดตามและแนะนำครูให้จัดการเรียนการสอนตามนโยบายของโรงเรียนจัดให้มีคณะกรรมการครู มีส่วนร่วมในการนิเทศการเรียนการสอนภายในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนมีพื้นฐานความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อำไพ อุตสาหะ (2556) เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูในสถานศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3” ผลการวิจัยพบว่า ด้านการทำให้กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนมีประสิทธิภาพด้านการส่งเสริมให้นักเรียนประสบความสำเร็จ ด้านการสร้างความชัดเจนในบทเรียน ด้านการแสดงความใส่ใจในงานการสอน ด้านการใช้กิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ความเข้าใจหน้าที่ของครูผู้สอน ด้านหลักสูตรสถานศึกษา เป้าหมายของหลักสูตร ให้คำปรึกษา แนะนำ กระตุ้นให้ครูจัด การเรียนการสอนและการประเมินผลตามระเบียบ สร้างขวัญกำลังใจให้กับครูเพิ่มนำไปพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ แสงพลสิทธิ์ (2554) เรื่องความต้องการนิเทศการสอนของครูเครือข่ายโรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม พบว่า ครูต้องการให้ได้ขวัญกำลังใจ และจัดสวัสดิการให้บุคลากรในโรงเรียน ครูต้องการให้มีการจัดมอบรางวัลแก่ครูที่มีผลงานดีเด่นในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติและเป็นขวัญ กำลังใจ และครูต้องการได้รับคำแนะนำช่วยเหลือในการวางแผนการนิเทศการสอนเป็นระบบ มีการติดตามประเมินผล สรุป และรายงานผล

ให้ผู้รับการนิเทศทราบเพื่อนำไปพัฒนาตนเอง มีการประเมินการสอนของครู และให้การแนะนำการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ การนิเทศต้องคำนึงถึงปัญหาระหว่างครูกับผู้นิเทศโดยการวางแผนร่วมกันสร้างเครื่องมือในการนิเทศ และมีทักษะเฉพาะด้าน การสังเกต การวางแผนการประเมินผลการปรับปรุงการสอน การนิเทศให้ครูจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ จัดประชุมครูก่อนเปิดภาคเรียนสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียน และการนิเทศในลักษณะ การแนะนำ หรือแนะแนวทางนิเทศแบบกระบวนการกลุ่มและจัดทีมการสอนในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงศ์รพี ปรีดานนท์ (2555) เรื่องการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า สถานศึกษาต้องจัดประชุมผู้บริหารสถานศึกษาและครู กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมปรึกษาหารือแสดงความคิดเห็นในการกำหนดปัญหา การวางแผนแก้ปัญหาการดำเนินงานนิเทศให้ตรงตามวัตถุประสงค์ และนำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอจากผลการวิจัย

1. ผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ ควรมีการอบรม ทบทวนบทบาทการนิเทศภายในโรงเรียน และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์การนิเทศภายใน โดยนำผลการศึกษาโดยเฉพาะทั้ง 7 ด้าน มาจัดระบบการนิเทศให้ต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาครูเกี่ยวการอบรม สัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องเกี่ยวกับการนิเทศภายใน เพื่อให้คุณครูได้พัฒนาตนเองด้านเรียนการสอนนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียน

2. ผู้บริหารควรมีระบบการติดตามการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้คุณครูนำนโยบายโรงเรียนในเครือสารสาสน์มาใช้พัฒนาผู้เรียนให้เกิดผลสัมฤทธิ์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนในเครือสารสาสน์ เขตการปกครองที่ 6 โดยวิธีวิจัยเชิงบูรณาการ และวิจัยแบบผสมผสาน

2. พัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนในเครือสารสาสน์ เขตการปกครองที่ 6 เพื่อก้าวสู่ระบบการศึกษา 4.0 ในยุคดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา ชิดสิน. (2558). **การจัดการงานนิเทศการสอนของครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

ทัศนีย์ ศรีสวัสดิ์. (2555). **การบริหารการวัดผลและประเมินผลการศึกษากับการปฏิบัติงานตามภารกิจการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ ของสถานศึกษาในจังหวัดนครปฐม สังกัด**

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ทิพยาภรณ์ เตียวเจริญ. (2555). **การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

นิลวรรณ วัฒนา. (2556). **การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี.** สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พงศ์รพี ปรีดานนท์ (2555). **การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

ภัควี พิทาคำ. (2556). **สภาพการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนจัดตั้งใหม่ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย.** วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.

ภัทนียา ประภาสโนบล. (2557). **การบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารและพนักงานครู สังกัดเทศบาลในจังหวัดลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ. (2562). **สถิติสำหรับการวิจัยและเทคนิคการใช้ SPSS. (ฉบับปรับปรุง).** กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.

วราภรณ์ แสงพลสิทธิ์. (2554). **ความต้องการนิเทศการสอนของครูเครือข่ายโรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม.** กรุงเทพฯ: งานการเรียนการสอนโรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). **แนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542**. (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2545).

สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). **แนวทางการกระจายอำนาจบริหารและ การจัดการศึกษาตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา.** กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สุดสวาท พลานันทกุลธร. (2561). **การจัดการนิเทศภายในกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อำไพ อุตสาหะ. (2556). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู ในสถานศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3.** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.